

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут муніципального управління
та міського господарства
Кафедра Інформаційної діяльності та документознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

В.Б. Кисельов

В.Б. Кисельов 20/19 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

спеціалізації «Документознавство та інформаційна діяльність»

**Навчально-науковий інститут муніципального управління та міського
господарства**

Київ - 2019 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» ступеня вищої освіти «магістр», за денною та заочною формою навчання.

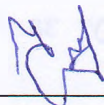
Розробники:

Мельничук Л.І. – к.пед.н., доцент кафедри інформаційної діяльності та документознавства.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри Інформаційної діяльності та документознавства

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

В.о. завідувача кафедри інформаційної діяльності та документознавства

Ю.В. Данькевич

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності й особливості розвитку науки, методологія та методи наукових досліджень, зокрема у сфері діловодства та документознавства, суспільно-економічних процесів у галузі державного управління і місцевого самоврядування з метою їх удосконалення та регулювання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Управління документацією», «Соціальна і гуманітарна політика держави», «Менеджмент в органах державного управління та органах місцевого самоврядування», «Управління інформаційними проектами», «Інформаційно-аналітичне забезпечення органів влади», «Теорія і практика прийняття управлінських рішень», «Управління в закладах освіти» тощо і сприятиме узагальненню теоретичних знань та практичних навичок студентів, набутих в інших навчальних курсах. Оволодіння програмою курсу забезпечить студентам більш успішне виконання навчальних завдань з інших дисциплін, які потребують проведення досліджень, аналізу, узагальнення та розробки пропозицій; виконання курсових і магістерських робіт.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Наука та наукове дослідження.
2. Обробка результатів наукових досліджень.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Основи наукових досліджень” – оволодіння студентами методологією проведення наукових досліджень та практичними навичками щодо їх застосування для розробки і впровадження результатів наукових досліджень у діяльність установ, органів державної і місцевої влади, підприємств, установ, організацій тощо.

Озброєння фахівців знаннями щодо технології проведення науково-дослідної роботи створить основу для розв'язання питань, які стоять перед суспільством, щодо розв'язання теоретичних і практичних проблем документно-інформаційного супроводження розвитку національної економіки. Навчальна дисципліна створює необхідне підґрунтя для застосування наукових методів роботи у практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи наукових досліджень” є озброєння фахівців знаннями щодо технології проведення науково-дослідної роботи створить основу для розв'язання питань, які стоять перед суспільством, щодо розв'язання теоретичних і практичних проблем документно-інформаційного супроводження розвитку національної економіки. Навчальна дисципліна створює необхідне підґрунтя для застосування наукових методів роботи у практичній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- поняття, зміст та предмет науки як системи знань;

- сутність та завдання наукових досліджень, їх роль на сучасному етапі розвитку;

- класифікацію наукових досліджень;
- особливості творчої та дослідницької діяльності;
- принципи організації науково-дослідницької діяльності;
- поняття методології наукового дослідження;
- стадії наукового дослідження;
- наукове припущення (гіпотеза) в наукових дослідженнях;
- поняття про об'єкт і предмет наукового дослідження;
- класифікацію об'єктів наукового дослідження та методика її проведення;
- доведення в наукових дослідженнях;
- поняття наукової проблеми;
- етапи наукового дослідження;
- мету і завдання наукового дослідження;
- поняття і класифікація інформаційного забезпечення наукового дослідження. Роль і функції інформації;
- класифікацію інформації наукового дослідження;
- поняття і сутність методики проведення наукових досліджень;
- методи наукового дослідження;
- методику і методи аналізу наукової інформації;
- докази в методології наукових досліджень. Методи визначення достовірності результатів дослідження;
- ефективність наукових досліджень та критерії її оцінки. Методи визначення ефективності результатів дослідження;
- основи та види систематизації результатів дослідження;
- класифікацію і структуру наукових документів;
- форми подання наочного матеріалу;
- бібліографічний опис інформаційних джерел, які використовуються у науковій роботі;
- технологію обговорення результатів наукових досліджень;
- структурні, лексичні особливості, візуальне супроводження наукової доповіді;
- методику і техніку впровадження результатів науково-дослідної роботи у практику;
- основні напрямки наукових досліджень на сучасному етапі у сфері діловодства і документознавства;
- роль і основні форми науково-дослідної роботи студентів у формуванні кваліфікованих спеціалістів;

вміти :

- визначити проблемне коло питань з обраного напрямку досліджень;
- визначати мету роботи, предмет і об'єкт дослідження;
- робити постановку задачі, формулювати завдання наукового дослідження;
- обґрунтувати актуальність теми;
- працювати з науковими джерелами інформації;

- обирати методи дослідження;
- орієнтуватись у поняттях - наукова новизна роботи, практична цінність роботи, апробація результатів дослідження;
- узагальнювати та оформляти результати досліджень;
- орієнтуватись у методах визначення ефективності результатів наукового дослідження;
- складати, аналізувати та оформляти відповідно до державних стандартів графічний та ілюстративний матеріал;
- складати бібліографію;
- обговорювати та доповідати стосовно отриманих результатів;
- обґрунтувати необхідність впровадження результатів наукового дослідження у господарську практику.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 90 години / 3 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри інформаційної діяльності та документознавства які безпосередньо проводять заняття.

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Наука та наукове дослідження.

Тема 1. Поняття і сутність науки та наукового дослідження

1. Поняття, зміст та предмет науки як системи знань.
2. Сутність та завдання наукових досліджень, їх роль на сучасному етапі розвитку.
3. Класифікація наукових досліджень.
4. Особливості творчої та дослідницької діяльності.

Тема 2. Принципи організації та методологічні основи науково-дослідної роботи

1. Принципи організації науково-дослідницької діяльності.
2. Поняття методології наукового дослідження.
3. Науково-дослідна робота як цілеспрямований процес пізнання. Стадії наукового дослідження.
4. Наукове припущення (гіпотеза) в наукових дослідженнях.
5. Поняття про об'єкт і предмет наукового дослідження.
6. Класифікація об'єктів наукового дослідження та методика її проведення.
7. Доведення в наукових дослідженнях.

Тема 3. Вибір, обґрунтування теми науково-дослідної роботи та розробка робочої гіпотези. Механізм проведення наукових досліджень

1. Поняття наукової проблеми.

2. Обґрунтування теми наукового дослідження. Актуальність теми.
3. Етапи наукового дослідження.
4. Мета і завдання наукового дослідження.
5. Програма і календарний план наукових досліджень.
6. Наукова новизна і практична цінність роботи.

Тема 4. Організація збирання, оброблення та аналізу інформації. Інформаційне забезпечення наукової роботи

1. Поняття і класифікація інформаційного забезпечення наукового дослідження. Роль і функції інформації.
2. Класифікація інформації наукового дослідження.
3. Вибір об'єкта дослідження і визначення системи показників.
4. Організація збирання і документальне оформлення інформації.
Складання бібліографічного опису.
5. Обробка інформації в наукових дослідженнях. Сучасні системи обробки інформації.
6. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі.
Організація обміну науковою інформацією в процесі дослідження.

Тема 5. Методика проведення наукових досліджень

1. Поняття і сутність методики проведення наукових досліджень.
2. Методи наукового дослідження.
3. Вибір та обґрунтування об'єкту дослідження.
4. Методика і методи аналізу наукової інформації.
5. Докази в методології наукових досліджень. Методи визначення достовірності результатів дослідження.
6. Ефективність наукових досліджень та критерії її оцінки. Методи визначення ефективності результатів дослідження.

Розділ 2. Обробка результатів наукових досліджень.

Тема 6. Узагальнення результатів, обґрунтування висновків і пропозицій

1. Основи та види систематизації результатів дослідження.
2. Доведення гіпотез.
3. Висновки і пропозиції.
4. Науковий експеримент.
5. Коригування початкових пропозицій.
6. Літературне викладення дослідження.

Тема 7. Оформлення результатів дослідження

1. Систематизація результатів наукового дослідження.
2. Класифікація і структура наукових документів.
3. Форми подання наочного матеріалу. Обробка та оформлення таблиць, рисунків, креслень.

4. Бібліографічний опис інформаційних джерел, які використовуються у науковій роботі.

5. Підготовка та затвердження наукового звіту та реферату.

6. Впровадження й ефективність результатів наукових досліджень.

Тема 8. Обговорення результатів наукових досліджень та організація їх впровадження у практику

1. Технологія обговорення результатів наукових досліджень.

2. Наукова доповідь: структурні, лексичні особливості, візуальне супроводження.

3. Підготовка наукових робіт до публікації, на конкурс, виставку.

4. Методика і техніка впровадження результатів науково-дослідної роботи у практику.

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні. Особливості проведення наукових досліджень у сфері діловодства і документознавства, державного управління і місцевого самоврядування

1. Основні напрямки наукових досліджень на сучасному етапі у сфері діловодства і документознавства.

2. Впровадження результатів наукових досліджень у практику роботи державних установ та органів місцевого самоврядування.

3. Роль і основні форми науково-дослідної роботи студентів у формуванні кваліфікованих спеціалістів.

4. Організація і результати наукових досліджень студентів в ТНУ

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	нормативна	
Кількість розділів – 2	Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
			Семестр
		1-й	1-й
		Лекції	
		14 год.	6 год.
		Семінарські	
		16 год.	10 год.
		Практичні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	74 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен	

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
		л	п	сем.	с.р.		л	п	сем.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Наука та наукове дослідження										
Тема 1. Поняття і сутність науки та наукового дослідження;	10	1	-	2	7	9,5	0,5	-	1	8
Тема 2. Принципи організації та методологічні основи науково-дослідної роботи	10	1	-	2	7	10,5	0,5	-	1	9
Тема 3. Вибір, обґрунтування теми НДР та розробка робочої гіпотези. Механізм проведення наукових досліджень	9	1	-	1	7	10,5	0,5	-	1	9
Тема 4. Організація збирання, оброблення та аналізу інформації	9	1	-	1	7	10	1	-	1	8
Тема 5. Методика проведення наукових досліджень	11	2	-	2	7	10	1	-	1	8
Разом за розділом 1	49	6	-	8	35	50,5	3,5	-	5	42
Розділ 2. Обробка результатів наукових досліджень										
Тема 6. Узагальнення результатів, обґрунтування висновків і пропозицій	10	2	-	2	6	9,5	0,5	-	1	8
Тема 7. Оформлення результатів наукового дослідження	10	2	-	2	6	11	1	-	2	8
Тема 8. Обговорення результатів наукових досліджень та організація їх впровадження у практику	10	2	-	2	6	9,5	0,5	-	1	8
Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні. Особливості проведення наукових досліджень у сфері діловодства і документознавства, державного управління і місцевого самоврядування	11	2	-	2	7	9,5	0,5	-	1	8
Разом за розділом 2	41	8	-	8	25	39,5	2,5	-	5	32
Екзамен										
Усього годин	90	14	-	16	60	90	6		10	74

4. Плани семінарських та практичних занять

Тема 1. Поняття і сутність науки та наукового дослідження

Питання до семінарського заняття

1. Поняття науки, її предмет та функції.
2. Сутність та завдання наукового дослідження.
3. Предмет курсу як відображення наукової діяльності в сфері діловодства, документознавства, державного управління і місцевого самоврядування.
4. Класифікація наукових досліджень.
5. Методичні основи курсу.

Тема 2. Принципи, методологічні та організаційні основи проведення науково-дослідної роботи

Питання до семінарського заняття

1. Основні принципи організації науково-дослідної роботи.
2. Поняття методології наукового дослідження.
3. Загальні і спеціальні методи наукового дослідження.
4. Етапи наукового дослідження. Схема процесу наукової діяльності.
5. Особливості наукової праці та її відзнаки від фізичної.
6. Гігієна наукової праці.

Тема 3. Організація науково-дослідної роботи

Питання до семінарського заняття

1. Поняття наукової проблеми.
2. Відбір та обґрунтування теми наукового дослідження. Актуальність, мета, наукова новизна (прогноз) і практична цінність наукової роботи.
3. Вибір об'єкту дослідження.
4. Огляд наукової літератури за обраним напрямком.
5. Формування мети і завдань дослідження.
6. Розробка робочої гіпотези.
7. Програма наукового дослідження та календарний план робіт.

Практична частина

1. Вибір теми наукового дослідження та обґрунтування її актуальності.
2. Визначення мети дослідження.
3. Формулювання завдань дослідження.
4. Складання календарного плану дослідження.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукової роботи

Питання до семінарського заняття

1. Поняття і класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. Роль і функції інформації.
2. Класифікація інформації.
3. Вибір об'єкта обстеження і визначення системи показників.

4. Організація збирання і документальне оформлення інформації.
5. Порядок оброблення інформації в наукових дослідженнях.
6. Основні параметри побудови інформаційно-пошукової системи бібліотечних фондів в Україні.
7. Джерела інформації наукового дослідження та основні методи її оброблення в сфері діловодства та документознавства, державного управління та місцевого самоврядування.
8. Вимоги Державного стандарту України (ДСТУ) щодо складання бібліографії використаних інформаційних джерел у процесі наукового дослідження.

Практична частина

1. Відбір літератури з обраної теми (самостійно як самостійна робота студента).
2. Складання аналітичних таблиць.
3. Складання списку використаної літератури.

Тема 5. Методика проведення науково-дослідної роботи

Питання до семінарського заняття

1. Методика проведення наукового дослідження.
2. Методи наукових досліджень: загальні і спеціальні.
3. Критерії вибору теми наукового дослідження.
4. Фіксація матеріалів дослідження. Складання таблиць та графіків.
5. Проведення аналітичної роботи.
6. Визначення достовірності результатів дослідження.

Тема 6. Механізм проведення наукових досліджень

Питання до семінарського заняття

1. Процес наукового дослідження та його характеристика.
2. Наукова проблема й обґрунтування теми дослідження.
3. Відбір та аналіз інформації з теми дослідження.
4. Визначення системи показників наукового дослідження.
5. Аналітична робота в науково-дослідному процесі.
6. Обмін науковою інформацією в процесі дослідження.
7. Розробка пропозицій щодо удосконалення функціонування об'єкту дослідження.
8. Завершальна стадія науково-дослідного процесу.

Практична частина

1. Поняття й особливості наукового дослідження.
2. Стадії науково-дослідного процесу та їх характеристика.
3. Етапи виконання науково-дослідної роботи.
4. Наукова проблема в суспільно-економічних дослідженнях.
5. Зв'язок наукової проблеми і теми дослідження.
6. Визначення гіпотези, її якісна характеристика, види гіпотез.
7. Види літературних джерел інформації, застосовуваних у наукових

дослідженнях.

8. Складання власної картотеки студента в процесі роботи з літературними джерелами.

9. Значення процесу створення і перетворення нової інформації на дослідній і завершальній стадіях науково-дослідного процесу.

Тема 7. Узагальнення результатів, обґрунтування висновків і пропозицій

Питання до семінарського заняття

1. Основи та види систематизації результатів дослідження.
2. Доведення гіпотез.
3. Висновки і пропозиції.
4. Науковий експеримент.
5. Коригування початкових пропозицій.
6. Літературне викладення дослідження.
7. Систематизація результатів наукового дослідження.

Практична частина

1. Узагальнення, обґрунтування висновків, пропозицій та оформлення результатів дослідження.
 2. Методи оцінки ефективності результатів наукового дослідження.
 3. Державні стандарти щодо оформлення результатів дослідження.
- Структура звітності з науково-дослідної роботи.
4. Особливості оформлення таблиць, схем, рисунків згідно з ДСТУ.

Тема 8. Оформлення результатів дослідження. Обговорення результатів наукових досліджень та організація їх впровадження у практику

Питання до семінарського заняття

1. Класифікація і структура наукових документів.
2. Форми подання наочного матеріалу. Обробка та оформлення таблиць, рисунків, креслень.
3. Підготовка та затвердження наукового звіту та реферату.
4. Наукова доповідь: структурні, лексичні особливості, візуальне супроводження.
5. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.
6. Підготовка наукових робіт до публікації, на конкурс, виставку.
7. Методика впровадження результатів науково-дослідної роботи у практику.
8. Ефективність результатів наукових досліджень.

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні. Особливості проведення наукових досліджень у сфері діловодства і документознавства, державного управління і місцевого самоврядування

Питання до семінарського заняття

1. Основні напрямки наукових досліджень на сучасному етапі у сфері діловодства і документознавства.
2. Впровадження результатів наукових досліджень у практику роботи державних установ та органів місцевого самоврядування.
3. Роль і основні форми науково-дослідної роботи студентів у формуванні кваліфікованих спеціалістів.
4. Організація і результати наукових досліджень студентів в АМУ.

Практична частина

1. Підготовка звіту (макет) про науково-дослідну роботу.
2. Захист наукового звіту.

5. Завдання самостійної роботи

5.1. Практикум.

1. Вибір теми наукового дослідження та обґрунтування її актуальності.
2. Визначення мети дослідження.
3. Формулювання завдань дослідження.
4. Складання календарного плану дослідження.
5. Відбір літератури з обраної теми (самостійно як самостійна робота студента).
6. Складання аналітичних таблиць.
7. Складання списку використаної літератури.
8. Етапи виконання науково-дослідної роботи.
9. Зв'язок наукової проблеми і теми дослідження.
10. Визначення гіпотези, її якісна характеристика, види гіпотез.
11. Складання власної картотеки студента в процесі роботи з літературними джерелами.
12. Узагальнення, обґрунтування висновків, пропозицій та оформлення результатів дослідження.
13. Методи оцінки ефективності результатів наукового дослідження.
14. Державні стандарти щодо оформлення результатів дослідження. Структура звітності з науково-дослідної роботи.
15. Особливості оформлення таблиць, схем, рисунків згідно з ДСТУ.
16. Підготовка звіту (макет) про науково-дослідну роботу.
17. Захист наукового звіту.

5.2. Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи.

1. Основні поняття науки і наукових досліджень.
2. Організація науково-дослідної роботи в Україні.
3. Науково-дослідна робота студентів.
4. Інформаційне забезпечення наукової роботи.
5. Суть і види науково-технічної інформації.
6. Видова структура наукових документів.
7. Методи пошуку і збору наукової інформації.
8. Аналіз і інтерпретація інформації.
9. Організація роботи з науковою літературою.
10. Методологічні основи наукового знання і творчості
11. Метод і методика наукових досліджень
12. Загальна характеристика методологічного апарату наукових досліджень.
13. Методологічний інструментарій досліджень у сфері діловодства і документознавства, державного управління і місцевого самоврядування.
14. Методи проведення аналітичної роботи, особливості їх використання.
15. Механізм проведення наукових досліджень
16. Роль бібліотеки в роботі дослідника.
17. Методика підготовки й оформлення результатів наукового дослідження і впровадження їх у практику
18. Значення цифрового й ілюстративного матеріалу в звіті з науково-дослідної роботи.
19. Застосування комп'ютерної техніки в процесі впровадження результатів наукових досліджень.
20. Особливості проведення наукових досліджень у сфері діловодства і документознавства, державного управління і місцевого самоврядування

Примітка. Теми наукового дослідження можуть пропонуватись студентами самостійно з наступним затвердженням їх науковими керівниками

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання передбачає визначення актуальної наукової проблеми, яка має досліджуватись студентом у межах вивчення даного курсу. Студент має самостійно здійснити необхідні етапи наукового дослідження, використовуючи теоретичний матеріал курсу та його практичні елементи. Результати роботи студент повинен закріпити науковим звітом з обраної теми. В процесі вибору проблематики наукової роботи студент має орієнтуватися на вивчення досвіду роботи окремих органів державного управління та місцевого самоврядування в Україні.

Порядок підготовки й оформлення результатів наукового дослідження

1. Ознайомитись з загальними вимогами до курсових (дипломних) робіт.
2. Розподілити процес підготовки курсової (дипломної) роботи на етапи.

3. Визначити структуру курсової (дипломної) роботи, здійснити їх розроблення і технічне оформлення.

4. Підготовка до захисту і захист курсової і дипломної роботи.

Завдання: обрати тему наукової роботи і провести дослідження за планом:

Процедури підготовки наукового звіту.

1 етап. Підготовка

1. Вибір напрямку і теми наукового дослідження. Вибір об'єкту дослідження

1.1. Визначення місця теми в науковій проблемі.

1.2. Вибір та обґрунтування об'єкту дослідження.

1.3. Огляд наукової літератури за обраним напрямком:

- вивчення історії та сучасного стану проблеми (ступінь і рівень розробок за обраною тематикою);

- ознайомлення з передовим досвідом фірм, підприємств тощо;

- опрацювання планів наукових робіт науково-дослідних закладів, які розробляють аналогічні теми та звіти з виконаних науково-дослідних тем.

1.4. Обґрунтування актуальності теми наукової роботи за критеріями -

- соціально-економічна ефективність (актуальність теми, наукова новизна, практична цінність);

- відповідність профілю закладу (спеціалізація закладу, наявність і спеціалізація наукових кадрів, матеріально-технічна база);

- забезпеченість фінансування і впровадження результатів досліджень (джерела фінансування, рентабельність розробки, забезпечення впровадження результатів досліджень)

2. Організаційно-методична робота

2.1. Формування мети і завдань дослідження.

2.2. Попереднє вивчення стану об'єкту дослідження.

2.3. Узагальнення теоретичних основ розробки. Вивчення стану наукових розробок з теми дослідження за літературними джерелами та огляд і узагальнення результатів попередніх досліджень:

- знання, які отримали загальне визнання науковими колами і застосовуються практикою;

- дискусійні питання, недостатньо опрацьовані і такі, що потребують наукового обґрунтування;

- питання, що виникають в порядку постановки і які є в літературних джерелах, запропоновані практикою або впливають з висновків, які виникають на стадії вибору теми.

2.4. Конкретизація теми наукового дослідження залежно від стану об'єкту дослідження і теоретичного обґрунтування. Затвердження теми.

2.5. Розробка робочої гіпотези.

2.6. Розробка методики дослідження.

2.7. Формування програми наукового дослідження, техніко-економічного обґрунтування та календарного плану робіт.

II етап. Дослідження

3. Виконання дослідження із застосуванням наукових (теоретичних та емпіричних) методів. Обробка зібраних матеріалів із застосуванням сучасних економетричних методів і технічних засобів праці

- 3.1. Визначення системи показників, які підлягають збору в процесі дослідження. Вибір оціночних критеріїв
- 3.2. Проведення спостереження.
- 3.3. Збір теоретичних, емпіричних, статистичних та методичних матеріалів за обраною темою.
- 3.4. Опрацювання отриманої інформації:
 - складання програми економічного аналізу;
 - вивчення отриманих кількісних і якісних показників.
- 3.5. Перетворення інформації і отримання результатів відповідно до методики дослідження:
 - алгоритмізація і постановка задачі;
 - створення (адаптація) програмного забезпечення;
 - отримання нової інформації.
- 3.6. Проведення досліджень на основі теоретичних та емпіричних методів:
 - доведення (спростування) гіпотез; опрацювання теоретичних результатів дослідження;
 - формування проекту висновків і пропозицій;
 - проведення наукового експерименту;
 - коригування теоретичних висновків і рекомендацій.
- 3.7. Систематизація і аналіз результатів дослідження. Визначення достовірності результатів дослідження.
- 3.8. Розробка пропозицій щодо удосконалення функціонування об'єкту дослідження.
- 3.9. Визначення економічної ефективності наукових досліджень.
- 3.10. Підготовка та затвердження наукового звіту та реферату.

III етап. Впровадження

4. Апробація і впровадження результатів дослідження

- 4.1. Апробація і колективне обговорення результатів наукових досліджень.
- 4.2. Рецензування та експертиза.
- 4.2. Підготовка наукових робіт, статей, доповідей тощо.
- 4.3. Розробка заходів щодо впровадження в практику наукової розробки.
- 4.4. Впровадження результатів науково-дослідної роботи у практику;
 - дослідне впровадження;
 - коригування і доопрацювання;
 - реалізація результатів дослідження.

Примітка. Провести наукове дослідження, змінивши місцями пункти 2.3 і 2.5 у наведеному вище плані дослідження. В разі виявлення відсутності в оглянутій літературі .

7. Засоби оцінювання

Реалізація навчально-виховних завдань потребує комплексного використання різноманітних методів навчання, які мають забезпечити взаємопов'язану та цілеспрямовану діяльність педагога й студентів. Методи навчання реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Вони мають забезпечити взаємозв'язок трьох компонентів: мотиваційного, організаційно-ділового і контрольного-оцінного. У першому випадку треба використовувати методи, спрямовані на формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності. У групі організаційно-ділового компоненту виділяють методи організації і забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивний, дедуктивний, репродуктивного та пошукового характеру). Такі методи називають словесними, наочними і практичними. У групі контрольного-оцінного компонента визначають методи пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

До словесних методів навчання належать: розповідь, пояснення, бесіда, лекція. Ці методи використовуються під час лекційних та семінарських занять з дисципліни «Основи наукових досліджень».

Розповідь – це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу.

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого педагог розкриває сутність певного явища, закону, процесу. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди.

Лекція – це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Демонстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці.

Ілюстрація – метод навчання, за допомогою якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлина, малюнки, схеми, графіки та ін.).

Досить суттєвим у використанні наочних методів навчання є володіння

технологією і технікою виготовлення й використання засобів демонстрації та ілюстрації. Особливої уваги потребує використання технічних засобів навчання, й зокрема комп'ютерної техніки. Зазначений метод відіграє значну роль у процесі організації самостійної роботи студентів.

Під час виконання самостійної роботи використовуються інтерактивні методів навчання (робота у малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань). Окрім того з метою активізації розумової діяльності студентів застосовуються: проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий метод.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації розумової діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової розумової діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

Контроль набутих студентами знань відбувається під час традиційного опитування на практичних заняттях, де знання оцінюються за п'ятибальною шкалою. З метою оцінювання знань використовуються також відкриті та закриті тестові запитання. Для зручності блок тестів з однієї теми повинен складати не менше 10 одиниць. Оцінювання відбувається виходячи з відсотку правильних відповідей оцінка ставиться за п'ятибальною шкалою. Нижче наводяться оцінки за виконання творчих завдань, які пропонуються студентам.

Перелік видів творчих завдань для самостійного виконання студентами та їх оцінка

№	Вид роботи	Зміст роботи	Оцінка
1	2	3	4
1	Реферат	Текст реферату обсягом 8-10 стор., опорний конспект, за яким він буде доповідатися на занятті	5-10б , в залежності від повноти викладення матеріалу.
2	Тести	Загальна кількість 20. Складаються з запитання і чотирьох відповідей, одна з яких правильна	Від 0,5 до 1 б. за одиницю. В залежності від змісту, оригінальності, зрозумілості для студентів
3	Ситуаційне завдання	Кожне завдання складається з чітко сформульованої ситуації, додаткових матеріалів, необхідних для її вирішення та з питань, що поставлені до неї, яких повинно бути не менше чотирьох-п'яти, які потребують чіткої лаконічної відповіді.	5-7б, за кожне завдання. В залежності від змісту завдання, його складності, коректності постановки питань, придатності для використання в аудиторії для обговорення та оцінки знань студентів.

4	Кросворд	Загальна кількість слів-визначень не повинна бути меншою 20. Слова можуть бути з проблем інформації, інформаційної діяльності, соціальних комунікацій, тощо.	10-15 балів за один кросворд , в залежності від оригінальності, правильності, кількості визначень з дисциплін, що рекомендуються для опрацювання, а також чіткості формулювань визначення слів зрозумілості їх для інших.
---	----------	--	--

8. Критерії та рейтингова система оцінювання результатів навчання

Приклад для екзамену

Поточний контроль									Підсумковий контроль	Сума
Розділ № 1					Розділ № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
6	7	6	6	7	7	7	7	7		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота непогано
66-74	задовільно	D	виконання відповідає
60-65		E	мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття, сутність та предмет науки як системи знань.
2. Суть, функції, структура і значення науки, її класифікація.
3. Основні напрямки наукових досліджень у сучасних умовах.
4. Класифікація наукових досліджень.
5. Характеристика й особливості науково-дослідної роботи.
6. Особливості творчої та дослідницької діяльності.

7. Склад і підготовка наукових кадрів.
8. Принципи організації наукової праці.
9. Вимоги ергономіки щодо організації наукової праці.
10. Організація науки і наукових досліджень в Україні.
11. Етапи наукового дослідження.
12. Наукове припущення (гіпотеза) в наукових дослідженнях.
13. Поняття про об'єкт і предмет наукового дослідження.
14. Вибір теми наукових досліджень та розробка робочої гіпотези.
15. Критерії вибору теми наукового дослідження.
16. Актуальність теми розробок.
17. Принципи формування мети та завдань дослідження.
18. Поняття наукової новизни і практичної цінності роботи.
19. Методика розробки програми і календарного плану наукових досліджень.
20. Організація збирання, обробки та аналізу інформації.
21. Сутність інформації та інформаційної бази наукового дослідження.
22. Роль і функції інформації.
23. Класифікація інформації наукового дослідження.
24. Вибір та обґрунтування об'єкту дослідження.
25. Організація збирання і документальне оформлення інформації.
26. Проведення аналітичної роботи в науково-дослідному процесі.
27. Робота з джерелом інформації.
28. Структура і організація бібліографії в Україні.
29. Інформаційно-пошукова кодифікація бібліотечних фондів.
30. Складання бібліографічного опису.
31. Сучасні системи обробки інформації.
32. Визначення цілі, задач та системи показників наукового дослідження.
33. Методичні підходи до аналізу наукової інформації.
34. Методика наукових досліджень.
35. Загальні методи наукових досліджень.
36. Спеціальні методи наукових досліджень.
37. Методи наукового дослідження.
38. Докази в методології наукових досліджень.
39. Процес наукового дослідження та його характеристика.
40. Наукова проблема й обґрунтування теми дослідження.
41. Обґрунтування теми наукового дослідження.
42. Організація обміну науковою інформацією в процесі дослідження.
43. Завершальна стадія науково-дослідного процесу.
44. Систематизація результатів наукового дослідження.
45. Форми подання наочного матеріалу.
46. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.
47. Впровадження й ефективність результатів наукових досліджень.
48. Методи порівняння групування, їх використання в аналізі.
49. Графічний і табличний методи в дослідженнях аналітичних показників.
50. Методи пошуку і збирання наукової інформації.
51. Узагальнення результатів, обґрунтування висновків і пропозицій.

52. Основні форми систематизації результатів дослідження.
53. Оформлення результатів дослідження.
54. Класифікація і структура наукових документів.
55. Обробка та оформлення таблиць, рисунків, креслень.
56. Бібліографічний опис використаних інформаційних джерел.
57. Підготовка та затвердження наукового звіту та реферату.
58. Обговорення результатів наукових досліджень та організація їх впровадження у практику
59. Обговорення результатів наукових досліджень.
60. Наукова доповідь: структурні, лексичні особливості, візуальне супроводження.
61. Ефективність наукових досліджень та критерії їх оцінки.
62. Види і форми науково-дослідної роботи студентів.
63. Поняття, мета і завдання науково-дослідної роботи студентів
64. Керівництво, планування й облік науково-дослідної роботи студентів.
65. Основні напрями наукових досліджень у сфері діловодства та інформаційного забезпечення органів державного управління і місцевого самоврядування.

10. Рекомендована література

Основна

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник / М.Т. Білуха — К.: АБУ, 2002. — 480 с.
2. Головій В.М. Основи наукових досліджень: методологія, організація, оформлення результатів/ В.М. Головій – 2010.
3. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв.- 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Професіонал, 2005.- 240 с.
4. Конверський А.Є. Організація та методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А.Є. Конверський - ЦУЛ, 2010. – 352 с.
5. Макогон Ю.В. Основи наукових досліджень в економіці: Навч.посібник/ Ю.В.Макогон, В.В.Пилипенко.- Донецьк: Альфа-прес, 2007.- 144 с.
6. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. / І.С. П'ятницька-Позднякова К.: ЦУЛ, 2003.- 116 с.
7. Сергієнко Л.П. Основи наукових досліджень у психології. Навч. посіб. / Л.П. Сергієнко – ЦУЛ, 2009. – 124 с.
8. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. / Ю.Г. Тормоса – Київ: КНЕУ, 2003.- 76 с.
9. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник / А.С. Філіпенко – К.: Вікар, 2004. - 208 с.
- 10.Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / Г.С. Цехмістрові – Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
- 11.Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / Г.С. Цехмістрова – К.: Слово, 2004.- 204 с.
- 12.Чорненький Я.Я. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навчальний посібник/ Я.Я.Чорненький, Н.В.Чорненький, С.Б. Рибак. – К.: ВД "Професіонал", 2006.- 208 с.
- 13.Чорненький Я.Я. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навчальний посібник/ Я.Я.Чорненький, Н.В.Чорненька, С.Б.Рибак. К.: Професіонал, 2006.- 208 с.
- 14.Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник/ В.М.Шейко, Н.М.Кушнарєнко.- 5-те вид., стер. - Київ: Знання, 2006.- 307 с.

Додаткова

1. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб./ В.В. Ковальчук, Л.М. Моїсєєв. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. - К.: ВД "Професіонал", 2004.- 208с.
2. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підручник. / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова – К.: Вікар, 2003. - 328 с.
3. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 83 с.

4. Основи наукових досліджень: Організація наукових досліджень: Конспект лекцій для студентів– магістрантів приладобудівного факультету/ Уклад. Н.І. Бурау. – К.: НТУУ«КПІ», 2007. – 33 с.
5. Пілюшенко В.Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навчальний посібник / В.Л. Пілюшенко, І.В. Шкрабак, Е.І. Славенко – К. : Лібра, 2004. - 344 с.
6. Про затвердження нової редакції переліків і форм документів, що використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників (із наказу ВАК України від 29 травня 2007 р. № 342) // Бюлетень ВАК України. - 2007. - №6. - С. 2-40.
7. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень: навч. Посібник / В.І. Романчиков — Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2007. — 254 с.
8. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник для вузів / В.К.Сидоренко , П.В.Дмитренко. - К.: Лібра, 2000. - 260 с.
9. Соловійов С.М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / С.М. Соловійов – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 176 с.
10. Стадніченко О.О., Мацегора І.Л. Основи наукових досліджень та інформаційна культура студентів : Навчальний посібник / О.О. Стадніченко, І.Л. Мацегора. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2009. - 190 с.
11. Сурмін Ю. Майстерня вченого: Підруч. Для науковця. / Ю. Сурмін – К.: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент – освіти в Україні», – 2006. – 302 с.
12. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навч. посібник. / Г.С. Цехмістрова— Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.— 240 с.
13. Шлапак, Л. С. Основи наукових досліджень : лаб. практикум / Л. С. Шлапак, М. В. Панчук, Р. Т. Біщак. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. - 146 с.
14. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: (методичні поради) / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. — 3-є вид., випр. і доп. — К.: Толока , 2007. — 80 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Про практичну підготовку студентів
http://www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/09_02/1_9_93.doc
2. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. http://www.osvita.org.ua/pravo/law_00/part_1.html
4. https://nmetau.edu.ua/file/romanchikov_osnovi_naukovih_doslidzhen.pdf
5. <http://www.zntu.edu.ua/osnovy-naukovyih-doslidzhen-ta-organizaciya-eksperymentu>
6. Наукові дослідження: http://blognauki.in.ua/naukovi_doslidzhennya.php
7. Болонська декларація // www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
8. Загальні відомості про вищу освіту в Україні
<http://www.mon.gov.ua/education/higher/higher>

9. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах. Режим доступу:
<http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnist-u-vishchikh-navchalnikhzakladakh/4688>
10. Нормативно-правова база атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації - Режим доступу:
<http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/atestatsiya-kadriv/134-diyalnist/aestatsiakadriv/5923>